

a korábbi leszállítás a tartásra jogosultat aránytalanul sújtsa. (P. I. 2774/1935., J. H. 1935. 1060.; hasonló döntés: P. I. 2923/1935., J. H. 1935. 1078.). Tartásdíjnál a visszafelé lejáró részletek maximálisan a kereset beadását fél évről megelőzően ítélték meg, ha csak a perindítást elháríthatatlan akadályok nem gátolták. (P. III. 1469/1936. J. H. 1936. 842.) A bal-eseti kártérítési követelés tartásjellegű lévén, nem ruházható át. (P. VII. 1752/1935. J. H. 1935. 113.) A kártérítési követelésnél is figyelembe jön esetleg az, hogy a károsító létfentartása biztosítva legyen. (P. V. 4242/1935., J. H. 1936. 32.) Iparnak kiskorú unoka által való folytatásánál is szerepe van annak, hogy a kiskorú unoka ellátott-e. (1936: VII. t.-c. 3. §. és 30600/1936. Ip. M. sz. rendelet 6. §.).

Dr. Vági József.

A folytatólagos életbiztosítási díjak felszólításának kérdése a gyakorlat szemszögéből.

Dr. Haraszti György, a Polgári Jog mult számában megjelent cikkében feltárta a kir. Kúria Jogegységi Tanácsa elé kerülő kérdésnek jogi természetét és rámutatott mindazon jogi érvekre, melyek a szembenálló két álláspont mellett és ellen szólnak. Szükséges azonban az eldöntésre kerülő kérdésnek néhány *gyakorlati* vonatkozására utalni, mert ezeknek figyelembevétele nélkül a kérdés nem dönthető el megnyugtató módon. A bíróságnak az élet gyakorlati követelményeit a jogi normákon túlmenően is figyelembe kell venni ott, ahol az ellentétes jogi álláspontok mindegyike mellett súlyosan latbaeső érvek szólnak. *Ilyenkor feltétlenül az a jogi felfogás fogadandó el helyesnek, amely a jogszabály alapját képező életviszonyt gyakorlati szempontból megfelelőbben szabályozza, mely mellett tehát a szabályozott érdek zavartalan és surlódásmentes érvényesülést harcol.*

A kir. Kúria polgári VII. számú tanácsa életbiztosítási perekben hozott ítéleteiben a folytatólagos életbiztosítási díj fizetése egyszerű elmulasztásának 1930 óta következetesen feltétlen szerződésbontó hatályt tulajdonít. A kir. Kúria ítéleteiben érvényre juttatott fenti álláspontja gyakorlati szempontból helyesnek bizonyult. *A késedelembe esett felek részére ajánlott felszólító levelek kiküldése nagyarányú megterhelést és költséget jelentene úgy a felek, mint a biztosítótársaságok szempontjából.*

Lényeges költséget okozna elsősorban az 1927: X. tc. 5. §-ában előírt módon kiküldött ajánlott levél portóköltsége. Hozzájárul ehhez az a körülmény még, hogy társaságaink egy része épen, hogy az éven aluli részletek érvényesítése tekintetében fennálló felszólítási kötelezettség folytán adódó költségtől a feleket megkímélje, az 1927. évi X. t.-c. 2. §-a által adott lehetőséggel *a biztosítási időszakot ált. feltételeiben a kis tőkeösszegű biztosításoknál egy hónapban állapította meg.* Ha most már a feleket a folytatólagos

időszak díjára fel kellene szólítani, ez azt eredményezné, hogy egy havi 1 pengős díjnál a biztosított fél, ha késedelmesen teljesít, 70 fillér felhívási költséget is tartozik viselni.

Tekintettel arra, hogy az életbiztosítási szerződés megszűntetése esetén a felet különböző, a társaságok általános feltételeiben kikötött joghátrányok érik, a felek nagyrésze csak abban az esetben hagyja abba a díjfizetést, ha anyagi viszonyai oly hátrányosan változtak meg, hogy nem tudja fizetni a díjat, mely így behajthatatlan marad és ekként kötelező felszólítás esetén nemcsak a felhívási költséget lenne kénytelen a társaság sajátjából megfizetni, hanem a 60 napon keresztül minden ellenérték nélkül viselné a biztosítási szerződésből eredő kockázatot.

A folytatólagos életbiztosítási díjak kötelező felszólításának kérdését gyakorlatilag sem lehet egyedül a felszólítással kapcsolatos költségek szempontjából elbírálni, hanem elsősorban az a kérdés vizsgálendő meg, hogy a kir. Kúria mai gyakorlata mennyiben szolgálja azt a célt, hogy a megkötött biztosítások lehetőleg a felek által fenntartassanak.

A biztosítótársaságok nagyrészeinek életbiztosítási általános feltételei a következő rendelkezést tartalmazzák:

„a díjrészletek a biztosítási okmányban megállapított hátránnapokon esedékesek, az intézet azonban a kötvényben nyugtázott első díj kivételével 30 napi haladékot ad.“

A díjak fizetésére az általános feltételekben engedélyezett 30 napos halasztást a kir. Kúria újabb gyakorlata érvényesnek ismeri el. A P. I. 9286/1935. számú ítéletében kimondván, hogy *„ezzel a szerződéses kijelentéssel a felek a biztosítási díj esedékességének az idejét állapították meg és a biztosítási szerződés idézett rendelkezésének az az értelme, hogy a biztosítottnak már a biztosítási szerződés erejénél fogva joga volt ahhoz, hogy az eredetileg határozott napra szóló lejáráttal szemben minden alkalommal 30 napi halasztást vegyes igénybe.“*

A kir. Kúria fenti újabbkeletű gyakorlata értelmében tehát a biztosítottnak módja van az esedékességtől számított 30 napon belül mulasztását minden hátrányos jogkövetkezmény nélkül pótolni és biztosítási szerződését ezáltal hatályában fenntartani. Arra pedig, hogy a késedelembe esett fél biztosítási díjának esedékességéről idejében tudomást szerezzen, a biztosító társaságok lelkiismeretesen ügyelnek s gondot fordítanak arra, hogy a biztosítottat díjának esedékességére figyelmeztessék. Ez a figyelmeztetés rendszerint az által törtenik, hogy a társaság pénzbeszédője a díj esedékességét követő napokban felkeresi a felet és a díjnyugtát bemutatja, amennyiben pedig a fél nem egyenlíti ki díját, jelentést tesz a társaságnak, mely a felet a kötvényfeltételek alapján engedélyezett 30 napi halasztási időn belül a díjfizetést pótlására egyszerű levélben felszólítja.

Mindezekből kitűnik, hogy a biztosító társaságok az egyszerű üzletvitel határain belül mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a fél figyelme díjának esedékességére felhívassék.

* *

*

Amennyiben a kir. Kúria jogegységi tanácsa fenti vitás elvi kérdésben hozandó döntvényében a kir. Kúria gyakorlatával szembenálló egyes alsóbíróságok, így különösen a budapesti kir. Törvényszék határozataiban megnyilvánult álláspontot foglalná el, melynek értelmében a biztosító társaság a külön kötelezettség vállalással meg nem erősített folytatólagos életbiztosítási díj fizetésének elmulasztása esetében köteles a felet az 1927. évi X. t.-c. 5. §-a értelmében ajánlott felszólító levélben a díjfizetésre felhívni és a biztosítás csak a felhívásban engedélyezett utólagos teljesítési határidő eredménytelen elteltével szűnik meg, az alábbi részletekérdeések megnyugtató megoldása szükséges.

A biztosító társaságok a kir. Kúriának fentebb részletesen kifejtett álláspontját követve és abban bízva, a folytatólagos életbiztosítási díjak fizetésének elmulasztása esetében nem szólították fel feleiket az idézett törvény 5. §-ában előirt módon, hanem az életbiztosítási szerződéseket a díj meg nem fizetése folytán megszűntnek tekintették. Ha mostan a kir. Kúria jogegységi tanácsa döntvényében a kötelező felszólítás mellett foglalna állást, ez annyit jelentene, hogy a társaságok fenti eljárása nem volt jogszerű, mert anyagi jogszabály értelmében a társaság köteles lett volna a feleket az idézett törvény 5. §-ában előirt módon a díjfizetésre felszólítani.

Amennyiben tehát a kir. Kúria meghozandó döntvénye minden fenntartás nélkül tenné fenti álláspontot magáévá, a biztosító társaságokat súlyos és beláthatatlan hátrányos következmények sújtanák, s ez annál inkább méltánytalan volna a társaságok szempontjából, mert hiszen fenti eljárást a társaságok a kir. Kúriának immár 6 év óta állandósult gyakorlatában bízva követték.

A társaságok ugyanis egyik napról a másikra azt volnának kénytelenek tapasztalni, hogy azok a biztosítási szerződések, amelyeket már rég megszűntnek tekintettek és tekinthettek a Kúria fenti álláspontja alapján joggal, újra feléledtek és anélkül, hogy már évek óta a biztosítások díját megkapták volna, teljes terjedelemben viselik a kockázatot a rég megszűntnek hitt biztosítások után.

Ha tehát a biztosított 1931-ben folytatólagos életbiztosítási díjának fizetését elmulasztotta, a társaság őt a díjfizetésre az idézett törvény 5. §-ában előirt módon nem szólította fel és a biztosított a döntvény meghozatala előtt egy éven belül, vagy a döntvény életbelépése után, mindaddig, míg a társaság által felszólításában kitűzött utólagos teljesítési határidő eredménytelenül el nem telt, meghal, a társaság esetleg anélkül, hogy 5 éven át viselt kockázatáért annak elévülése miatt a megállapodás szerű díjat követelhetné, vagy azt beszámítás útján érvényesíthetné, köteles volna a biztosítási összeget a félnek kifizetni.

Hatalmas adminisztratív teher és nagyarányú felszólítási költség terhelné a biztosító társaságokat ebben az esetben, ha a Kúria jogegységi tanácsa a fenti értelemben döntené el a kérdést. A rég megszűntnek hitt biztosítási szerződések átvizsgálása jelentős többletmunkát és kiadást jelentene a társaságok-

nak. A biztosítások túlnyomó részénél az újabb felszólítás is eredménytelen lesz, hiszen a társaságok, mint azt kifejtettük, mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a biztosítást a fél fenntartsa.

Ezen, a biztosító társaságokra rendkívül sérelmes állapot megelőzése érdekében szükséges volna, ha a kir. Kúria jogegységi tanácsa, amennyiben a kötelező felszólítás mellett foglalna állást, döntvényében kimondaná, hogy a *jogegységi döntvény nem hat vissza az életbelépése előtt esedékessé vált biztosítási díjakra.*

Amennyiben a kir. Kúria jogegységi tanácsa nem tartaná lehetségesnek, hogy a hozandó jogegységi döntvény visszaható erejét már magában a döntvényben kizárja, van egy másik megoldási mód, mely szintén alkalmas arra, hogy a fentebb vázolt hátrányos következményeknek elejét vegye.

Megoldható volna a kérdés olyképen is, hogy a kir. Kúria jogegységi döntvényében kimondaná, hogy a 60. számú jogegységi döntvény az életbiztosításokra is vonatkozik és kimondaná, hogy amennyiben a társaság a díj esedékességétől számított 30 napon belül a felszólító levelet nem küldi ki, a szóbanforgó biztosítási szerződésből a kockázatot sem viseli. Ez az utóbbi kijelentés értelemszerűen következik a kir. Kúria 60. sz. döntvényéből, mert miként a kir. Kúria P. VII. 3051/1932/28. számú ítéletében megállapította, hogy annak a körülménynek, hogy a társaság a felszólítás elkészült voltánál fogva a díjat nem követelheti, „*viszont az a következménye, hogy díjkövetelési jogosultsága hiányában már biztosítási kockázatviselési kötelezettség sem terheli*“.

Ez a rendelkezés tehát elkerülhetetlenné tenné, hogy a rég megszűntnek tekintett életbiztosítási szerződések ismét feléledjenek.

Fenti tisztán gyakorlati észrevételeket minden jogi álláspont leszögezése nélkül, azért szükséges felemlíteni, mert a helyes ítélkezés az ellentétes álláspontok kiegyenlítése s a jogszabály helyes értelmezése által csak úgy vihető keresztül, ha az a legfelsőbb bíróság, amely a jogszabály általános és mindenkire kötelező értelmezésére hivatott, nemcsak a jogszabályt, hanem az általa szabályozott életviszonyt és érdekét is megfelelő megvilágításban látja.

Dr. Bände György.

ÜGYVÉDSÉG — JOGÉLET

Dr. Gold Simon. Több, mint fél-évszázados ügyvédi múlt állott háta mögött. Ez a fél-évszázad szívós, szakadatlan és lelkes munkában telt el. Izig-vérig ügyvéd és jogász volt — telve küzdő szellemmel, szenvedélyes igazságszeretettel, nemes rajongással! A temperamentumos harkészség és bölcs higgadtság másoknál korok szerint egymást felváltó